

Fan: Informatika**Darsning maqsadi:**

Ta'limiy: O'quvchilarga grafik obyektlar va ularni kompyuterda tasvirlash va tasvirga matn joylash usullarini o'rgatish.

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarni mustaqil fikrlarini oshirish va rivojlantirish.

Tarbiyaviy: Vatani sevish, milliy va umuminsoniy qadriyatlariga hurmatda bo'lish, odob-axloq qoidalariga rioya qilishni singdirish.

Tayanch va fanga oid kompetensiyalar:

TK: aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy, oilaviy, kasbiy va iqtisodiy rejalarni tuza olish, kundalik faoliyatda turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy olish, inson mehnatini yengillashtiradigan, mehnat unumdorligini oshiradigan, qulay shart-sharoitga olib keladigan fan va texnika yangiliklaridan foydalana olish;

FK: tasvirlarni grafik uskunalar yordamida to'plashni biladi, amaliyotda qo'llay oladi;

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, "Savol-javob" metodi, "Rasmi boshqotirma", "To'g'risini top", "Yosh aktyor" o'yinlari.

Dars turi: Yangi bilim berish.**O'quv jarayonining amaliga oshirish texnologiyasi:**

O'qitish usullari: blits-so'rov, savol-javob.

O'qitish shakllari: guruhlara ishlash, frontal, jamoaviy.

O'qitish vositalari: 11-sinf darsligi, mavzuga oid dars taqdimoti,

Monitoring va baholash: og'zaki va test nazorati, amaliy vazifalar.

Darsning borishi:**I. Tashkiliy qism:**

O'quvchilar bilan salomlashish
Xonani va o'quvchilarni darsga tayyorliklarini kuzatish
Yo'qlamani aniqlash
Navbatchi axboroti.
Siyosiy daqqa.

II. Darsning maqsad va vazifalarini qo'yish.**III. Tayanch bilimlarning faollashtirish.**

Uyga vazifalarini tekshirish va o'tilgan mavzuni mustahkamlash.

1. PhotoShopda tasvirlarga geometrik shakllarni qo'shadigan nechta uskuna bor?
2. Geometrik shakllarni tasvirga joylash uskunalar klaviatura orqali qanday faollashtiriladi?
3. Geometrik shakllarni joylash uskunalar yordamida tasvirga bir nechta geometrik shakllarni joylang. Ular joylashgan qatlamlar ketma-ketligini o'zgartiring.

IV. Dars materiallarini tushuntirish (materiallarni tushuntirish dars prezentatsiyasi va videorolik, amaliy harakatlar, tayyor ishlar ko'rgazmasini namoyish qilish bilan birgalikda olib boriladi).**Nazariy qism:**

Tasvirga ko'pincha matn qo'shishga to'g'ri keladi. PhotoShop matn bilan ishlashda ham katta imkoniyatlarga ega. Matn bilan ishlash uskunalar uskunalar panelining uchinchi bo'limida ikkinchi bo'lib joylashgan. Ulardan keraklisini matn uskunalar tugmasi ustiga sichqonchani olib kelib, chap tugmasini bosish va ro'yxatdan zarurini tanlash bilan ishga tushirish mumkin. Boshqa uskunalar kabi ularni ham klaviatura orqali ishga tushirish mumkin.

Buning uchun unga mos qo'yilgan lotin alifbosining bosh harfi T ni bir yoki bir necha marta bosish kerak bo'ladi:

Matn bilan ishlash uchun to'rtta uskuna mavjud bo'lib, ulardan birinchi gorizontal matn, ikkinchisi vertikal matn, uchinchi va to'rtinchilari gorizontal va vertikal niqob matn deb ataladi. Bu uskunalar yuqoridagi rasmda ko'rsatilgan. Ulardan birinchisi gorizontal matn uskunasi ishga tushirilmagan. Parametrlar panelida uning parametrlari paydo bo'ladi:

Undagi o'n ikkita parametrdan o'ntasi rasmda ko'rsatilgan. Ularning vazifalari bilan quyida tanishib chiqamiz.

A - oldin kiritilgan matn parametrlarini chaqiradi;

B - matn yo'nalishini boshqasiga o'zgartiradi;

C - matn uchun shrift tanlaydi;

D - matnning ko'rinishi (oddiy, qiya, yo'g'on)ni tanlaydi;

E - matn o'lchamini tanlaydi;

F - harflarning fon bilan qo'shilish usulini tanlaydi;

G - matnning qaysi tomondan tekislanishini ko'rsatadi;

H - matn rangini tanlash uchun ishlatiladi;

I - matnning shaklini o'zgartirish usulini tanlash uchun xizmat qiladi;

J - Символы (Belgilar) va Абзац (Abzats) palitralarini palitralar sohasiga chiqaradi.

Ulardan tashqari, parametrlar panelining oxirida ikkita tugma bo'lib, ular matn kiritishni tugatish uchun ishlatiladi. Ulardan birinchisi kiritilgan matnni bekor qilsa, ikkinchisi kiritilgan matnni alohida qatlamda saqlab qo'yadi. Matn kiritishni tugatish uchun Ctrl+Enter qo'shtugmasidan foydalanish yoki uskunalar panelida boshqa

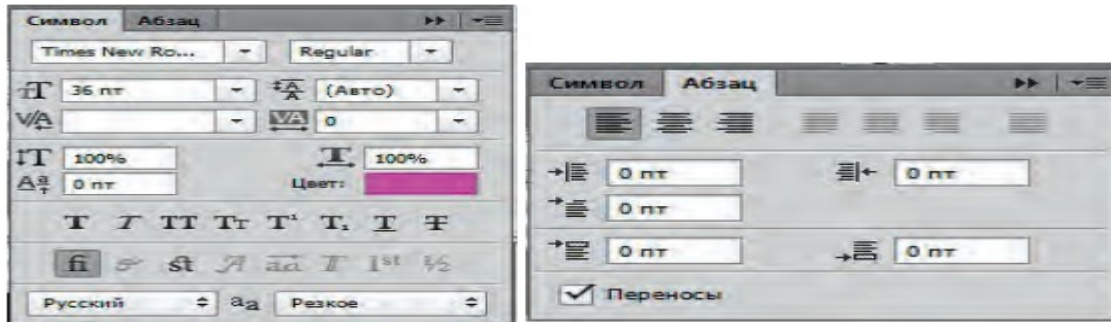
uskunani tanlash yetarli.

Kiritiladigan matn ikki xil bo'lishi mumkin: oddiy (qisqa) matn va matn bloki. Oddiy matn tasvirga qisqa yozuvlar, masalan, uning nomi, muallifi ka- bilami kiritish uchun xizmat qilsa, blokli matn katta hajmdagi matnni kiritish va ulami bezatish uchun ishlatiladi.

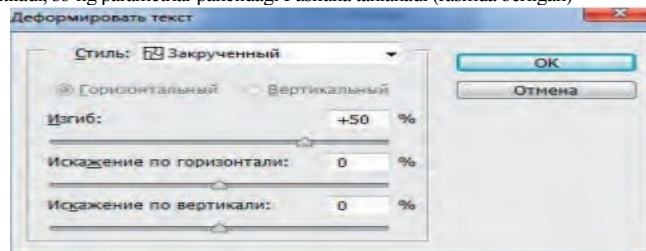
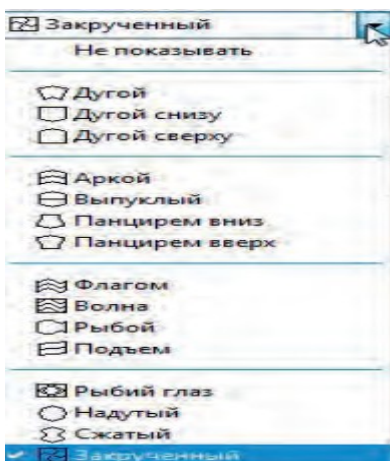
Oddiy matn kiritish uchun matn uskunasi tanlab, matn kiritiladigan sohaning chap quyi burchagini tanlash yetarli. Matn blokini kiritish uchun bu blok egallaydigan soha ajratib olinishi kerak. Sohani ajratish to'g'ri to'rt- burchak chizish kabi amalga oshiriladi: blokning bir burchagiga sichqoncha ko'rsatkichi olib kelinadi va uning chap tugmasini bosib turib, sichqoncha ko'rsatkichi blokning qarama-qarshi uchiga olib kelinib, tugma qo'yib yuboriladi.

Bu ikki turdagi matn bir turdan ikkinchisiga o'tkazish mumkin. Buning uchun sichqonchani matn ustiga olib kelib, o'ng tugmasi bosiladi. Paydo bo'lgan mavzubop menyudan Преобразовать в блочный текст (Matn blokiga aylantirish) yoki Преобразовать в простой текст (Oddiy matnga aylantirish) bandi tanlanadi.

Matn bilan ishlashda Символы (Belgilar) va Абзац (Abzats) palitralari yanada ko'proq imkoniyatlarga ega. Bu palitralarning ko'rinishi quyida keltirilgan:

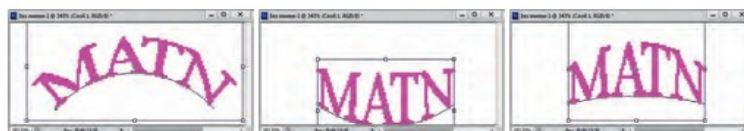

Tasvirga kiritilgan matn ustida bir qator shakl almashtirish amallarini bajarish mumkin. Bunda kiritilgan matn grafik tasvir sifatida qaraladi va undagi harflarning ko'rinishi o'zgartiriladi. Bu amallarni bajarish uchun avval matn kiritiladi, so'ng parametrlar panelidagi I uskuna tanlanadi (rasmda berilgan)

Natijada ekranda bu uskunaning muloqot oynasi paydo bo'ladi. Undagi birinchi may-doncha СТИЛЬ (Uslub) deb ataladi. Unda shakl almashtirishning turi tanlanadi. Ularning soni o'n beshta bo'lib, to'rtta guruhga ajratilgan. Bu uslublarning nomlari ro'yxati chapdagi rasmida ko'rsatilgan. Ularning nomlari oldida kichik rasmida matn qanday ko'rinishga o'tishi sxematik tarz- da ko'rsatilgan. Bu maydonchanning pastida tanlangan uslubning bir nechta parametrlari keltiriladi. Ulami o'zgartirib, shakl almashtirishni o'zimiz xohlagan ko'rinishga keltirishi- miz mumkin.

Oynaning o'ng tomonidagi OK tugmasi shakl almashtirishni bajarishga buyruq beradi. Отмена tugmasi esa shakl almashtirishni bekor qiladi. Quyidagi rasmida bu shakl almashtirish- lardan ba'zilariga misollar keltirilgan. Ularda shakl almashtirish turi tanlangan bo'lib, parametrlarning qiymatlari o'zgartirilmagan.

Matnga uslub qo'llashda Стили (Uslublar) palitrasidan foydalanish mumkin. Bu palitrani chaqirish uchun asosiy menyuning Окно (oyna) bo'li- midagi Стили (Uslublar) bandini tanlash kerak bo'ladi. Bu palitra matndan boshqa obyektlar uchun ham uslubni aniqlashda ishlatiladi. Buning uchun avval uning yashirin menyusidan (o'ng yuqori burchakdagi tugma) Эффекты для текста (Matn uchun effektlar) yoki Эффекты для текста 2 (Matn uchun effektlar 2) ni tanlash kerak bo'ladi. Ulardan birinchisini tanlaganimizda palitra quyidagi ko'rinishga o'tadi;

Undagi har bir tugma alohida uslubga tegishli va bu tugmalardan biri bo-silishi bilan ajratilgan matnga shu uslub qo'llaniladi. Quyida ulardan ba'zilariga namuna sifatida keltirilgan:

YODDA SAQLANG !

Matnni bezatish uchun Стили (Uslublar) palitrasidan foydalansa bo'ladi.

V. Amaliy ish:

1. PhotoShopda nechta matn joylash uskunalari bor?
2. Matn bilan ishlashni tugatishning qanday usullarini bilasiz?
3. Matn joylash uskunasi panelida qanday parametrlar joylashgan?
4. Matn bilan ishlashda qaysi palitralardan foydalaniladi?
5. Matn ustida shakl almashtirish qanday bajariladi?
6. Matn ustida necha xil turdagi shakl almashtirishlar bor?
7. Стили (Uslublar) palitrasida matn uchun uslublarning nechta to'plami bor?

VI. Darsga yakun yasash:

O'quvchilarni olgan bilimlari hamda qilgan ishlarini nazorat qilib baholash, ularni yo'l qo'ygan kamchiliklarini to'g'irlash.

VII. Uyga vazifa berish:

O'z ismingizni yozib, unga yuqoridagi rasmda ko'rsatilgan shakl almashtirishlari va uslublarini qo'llang

O'qituvchi:

J.Bozorov